

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

נא לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – פרט ל"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מחשבים ניידים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.

כל חומר עזר שאינו מותר בשימוש, יש למסור למשגיח לפני תחילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך, ובמדבקות השאלון שקיבלת מודפסים פרטי השאלון המיועד לך.
- אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקות הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק. מותר לכתוב משני צדי הדף במחברת הבחינה.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה. אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת, משום שהבחינה נבדקת בעילים שם.
- אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב ביזיהוי המחברת וברישום הציונים.

בהצלחה!

* הוראות בשפה הערבית מעבר לדף

* التّعليمات باللّغة العربيّة على ظهر الصّفحة

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربوية

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات !

الرجاء قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بالضبط. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أُعدّ الامتحان لفحص تحصيلاتك الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير ويُمنع إعطاء أو أخذ موادّ مكتوبة أو الحديث. لا يُسمح إدخال موادّ مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "موادّ مساعدة يُسمح استعمالها" المفصّلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من الوزارة. كما لا يُسمح إدخال هواتف أو حواسيب محمولة إلى غرفة الامتحان. استعمال موادّ مساعدة غير مسموح بها يؤدي إلى إلغاء الامتحان. يجب تسليم كلّ مادة مساعدة لا يُسمح استعمالها للمراقب قبل بدء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب، ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب المحافظة على نزاهة الامتحانات!

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأنّ تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها، وبأنّ تفاصيل نموذج الامتحان المعدّ لك مطبوعة على ملصقات نموذج الامتحان التي حصلت عليها.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعدّ لملصقة الممتحن، بخطّ يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنّه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة. يُسمح الكتابة على جهتي الصفحة في دفتر الامتحان.
4. للمسوّدة يمكن استعمال صفحات من دفتر الامتحان فقط. يُمنع نزع أو إضافة صفحات. الدفتر الذي يُسلم وهو غير كامل سيثير الشكّ بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
5. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأنّ الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.
6. لا يُسمح إضافة أو تغيير أيّة تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.

نتمنّى لك النجاح!

עברית: הבנה, הבעה ולשון

לבתי ספר עצמאיים

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

- א. משך הבחינה: שעתיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.
חלק ראשון	—	הבנה והבעה	—	60 נקודות
פרק א: הבנת הנקרא	—	30 נקודות	—	
פרק ב: הבעה	—	30 נקודות	—	
חלק שני	—	לשון: תחביר ומערכת הצורות	—	40 נקודות
				סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: 1. יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.
2. לכתובת טיוטה אפשר להשתמש בעמודים האחרונים (19-20) של השאלון.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

לפניך שני מאמרים ותרשים. קרא אותם, וענה על השאלות שאחריהם.
הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

רקע כללי על הנושא שהמאמרים דנים בו

(מעובד על פי דוח ועדת האסדרה לתזונה בריאה, משרד הבריאות, אוקטובר 2016)

במהלך חמישים השנים האחרונות השתנו תנאי החיים וסגנונם, ובעקבות זאת השתנה הרכב המזון שלנו. היום רוב המזון שאנו צורכים הוא מזון מעובד שמיוצר במפעלי תעשייה. בתהליך העיבוד המתועש איבדו המזונות רכיבים רבים בעלי ערך תזונתי, כגון סיבים טבעיים, ויטמינים ומינרלים, ולא זו בלבד אלא נוספו להם חומרים שמטרתם להאריך את חיי המדף של המוצרים ולשפר את טעמם וצבעם, כגון שמן, סוכר, נתרן (מלח), חומרים משמרים וחומרי טעם וריח מלאכותיים. הצריכה ההולכת וגוברת של המזונות המעובדים עתירי הקלוריות והנתרן הביאה לעלייה ניכרת בשיעור ההשמנה בקרב ילדים, בני נוער ומבוגרים, וכן הגבירה את התחלואה בסוכרת ובמחלות לב וכלי דם.

טקסט א: מאמר

רמזור אדום למזון

מאת נ' קצין*

פסקה א   כבר שנים רבות לא התחוללו שינויים משמעותיים כל כך בתחום סימון המזון בישראל. משנת 2018 יחלו להופיע על המדפים מוצרי מזון הנושאים סימון ייחודי שמסווג אותם בהתאם לערך הבריאותי והתזונתי שלהם. לא מדובר בעוד סימון של רכיב כזה או אחר אלא בסיווג כולל של המוצר שמעניק לו "כותרת" חיובית או שלילית.

פסקה ב   רגולצית⁽¹⁾ המזון הבריאה יוצאת לדרך. ועדת אסדרה שמינה משרד הבריאות קבעה תכנית לאומית ששמה "אפשרי בריא" ומטרתה לקדם תזונה נכונה בציבור בישראל. על פי המלצות הוועדה, בקרוב יסומנו כ-1,500 מוצרי מזון ומשקאות במדבקות בצבע אדום או ירוק⁽²⁾. בהחלטות הוועדה הודגש כי מוצרי מזון הנושאים מדבקה אדומה לא יוגדרו "פסולים" ומזיקים לבריאות, שכן בניגוד לסיגריות או לאלכוהול למשל, המזונות עצמם אינם מזיקים לבריאות, אלא אם צורכים מהם יתר על המידה. הסימון השלילי של מוצרים אלה נועד להזהיר את הציבור כי במוצר המסומן כמות החומרים המזיקים חורגת מן הסף שנקבע, לכן מומלץ לצרוך פחות מאותו מוצר.

* מעובד על פי קצין, נ'. "רמזור אדום למזון". יתד נאמן, כ"ג בחשוון תשע"ז.

(1) רגולציה (אסדרה) – ויסות, הסדרה, קביעת סדר מסוים בדבר.

(2) מדבקה בצבע ירוק – סימון חיובי למוצר שהרכבו מתאים להמלצות התזונה של משרד הבריאות. על המדבקה ייכתב:

"מוצר זה עומד בהמלצות משרד הבריאות לתזונה". מדבקה בצבע אדום – סימון שלילי למוצר שבו אחד מן הרכיבים סוכר,

שומן רווי או נתרן הוא מעל רמה מסוימת. על המדבקה ייכתב: "מכיל כמות גדולה של..."

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

لا تكتب في هذه المنطقة

ההמלצות של הוועדה פורסמו זמן קצר לאחר פרסום ממצאי דוח הקובע כי ישראל היא אחת המדינות המובילות בעולם המערבי בצריכת סוכר לנפש. כמו כן פורסמו ממצאים נוספים ולפיהם בין מדינות המערב ישראל מובילה בתמותה מסוכרת. עוד מתברר כי בשנים האחרונות חלה עלייה דרמטית בשיעור ההשמנה בישראל. כמעט שליש מן הילדים בני העשרה וכ- 50% מן המבוגרים סובלים מעודף משקל ומהשמנה.

פסקה ג

בדיוני הוועדה ובמסקנותיה מוזכרים רבות הרכיבים סוכר, שומן רווי⁽³⁾ ונתרן, אשר נחשבים כיום לרכיבי המזון המזיקים ביותר, ורמת הצריכה שלהם בישראל מופרזת במיוחד. הוועדה הציגה טבלה השוואתית של צריכת שתייה מתוקה אצל בני נוער: 41% מן הבנות ו- 45% מן הבנים בישראל שותים מדי יום ביומו שתייה מתוקה, בהשוואה ל- 30% מן הבנות ו- 37% מן הבנים בארצות הברית. הממוצע העולמי עומד על 25% אצל בנות ו- 32% אצל בנים. בין הנזקים הנגרמים מצריכת יתר של סוכר: השמנה, כבד שומני, סיכון מוגבר לסוכרת ולמחלות לב וכלי דם ועששת בשיניים.

פסקה ד

צריכה של כמויות מופרזות של נתרן עלולה לגרום ליתר לחץ דם, המגביר את הסיכון לשבץ מוחי, מחלות לב וכלי דם, אי ספיקת כליות ועוד. צריכת המלח הממוצעת בישראל ב- 2016 הייתה 9.5 גרם מלח ליום אצל מבוגרים ו- 12 גרם מלח ליום אצל בני נוער. המידה המומלצת היא 5 גרם מלח למבוגר.

פסקה ה

איך מפחיתים את הצריכה המזיקה? אפשר להטיף לאוכלוסייה לספור את הקלוריות במזון ולעבור לתזונה מאוזנת, ואפשר לפעול "מלמעלה" כדי שהציבור יצרוך יותר מזון בריא. על בסיס הגישה השנייה גובשה התכנית "אפשרי בריא". איך משפיעים על הצרכן לבחור במזון בריא יותר? לשם כך ישבה הוועדה על המדוכה חודשים רבים.

פסקה ו

בהמלצות שגובשו נכללים בראש ובראשונה, כאמור, סימון אינפורמטיבי ושיפוטי בחזית אריזות המזון. מוצר שבו כמות הסוכר, השומן הרווי והנתרן גדולה מערכי הסף שנקבעו – יסומן בסימון מיוחד. נוסף לכך יובלט הסימון של רכיבים אלה על אריזת המוצר, וכמות הסוכר תסומן בכפיות במקום בגרמים להמחשת כמות הסוכר במוצר.

פסקה ז

הוועדה המליצה גם על הגבלת השיווק והפרסום לילדים של מזון שעליו סימון שלילי, והוספת אזהרה בולטת בכל פרסום של מזון המוגדר שלילי – המפרסמים יחויבו להוסיף במודעה אזהרה בנוסח: "מזון זה מכיל כמות גדולה של סוכר/שומן רווי/נתרן".

פסקה ח

המלצות נוספות, שספק אם יאומצו כמות שהן, הן חקיקה שתאסור לחלוטין שימוש בשומן טרַנְס⁽⁴⁾, מיסוי על מזון מזיק ובייחוד מיסוי על משקאות המכילים כמויות גדולות של סוכר.

פסקה ט

(3) שומן רווי – שומן שבגלל המבנה שלו נוטה להצטבר בכלי הדם ולגרום בהם נזק.

(4) שומן טרנס – שומן מוקשה שנחשב לשומן המזיק ביותר לבריאות. מצוי במרגרינה, במוצרי מאפה תעשייתיים ובמאכלים מטוגנים רבים. מסייע להאריך את חיי המדף של המוצר.

פסקה י

מה קורה בעולם? ועדת האסדרה מצביעה על תקדימים ממדינות אחרות. למשל, בבריטניה מתגבשת בזמן האחרון מדיניות כוללת לעידוד תזונה נכונה, ובמסגרתה הטלת מס על שתייה מתוקה; צמצום השימוש במזון מזיק בשירותי הסעדה; ארגון מחודש של מזונות ומשקאות בריאים במקום נגיש ובולט במרכולים ועוד. בפינלנד, שבה שיעורי מחלות הלב והתמותה מתזונה לקויה היו מן הגבוהים בעולם בשנות השבעים, ננקטו צעדים לשינוי מדיניות וחקיקה, והם הובילו לירידה ניכרת בתחלואה. בין השאר נחקק חוק לסימון מזונות עשירים במלח, בשומן טרנס ובשומן רווי, חוק להפחתת תכולת השומן בחלב, חוק להורדת מחירי הירקות והפירות ועוד. ביפן, שמתגברת בה תופעת ההשמנה בעשורים האחרונים, נחקק חוק ובו נקבעו סטנדרטים להיקפי המותן.

פסקה יא

הוועדה מסכמת כי התגייסות כלל המערכות לשיפור סביבת המזון וההתנהגות התזונתית של האוכלוסייה, כגון מערכת הבריאות, מערכת החינוך, מקומות עבודה וגורמים נוספים, עשויה לשנות את פני המציאות ולהפחית את שיעור התחלואה בישראל.

טקסט ב: מאמר

סימון מוצרי מזון

מאת נ' קצין*

פסקה א בתוך שנה יסומנו מוצרי המזון בישראל על פי תכולת הסוכר, המלח והשומן הרווי שבהם. מוצרים עתירי סוכר, נתרן ושומן רווי יסומנו במדבקה אדומה – הסימון השלילי. זו ההמלצה המרכזית ברשימת ההמלצות שהגישה ועדת האסדרה לקידום תזונה בישראל.

פסקה ב בין המלצות הוועדה: סימון חיובי וסימון שלילי של מזון בחזית האריזה; הגבלת שיווק ופרסום של מזון מזיק ובייחוד הגבלת הפרסום והשיווק לילדים ולבני נוער; הפחתת נתרן, סוכר ושומן רווי במזונות; הנגשה כלכלית של מזון בריא. המלצות נוספות: עידוד יצרנים בינוניים וקטנים לייצר מזון בריא, קידום חינוך תזונתי והסברה לציבור.

פסקה ג חובת הסימון השלילי על מוצרי מזון שאינם בריאים תיכנס לתוקף בהדרגה: השלב הראשון הוא להגביר את רמת המודעות בציבור לסכנות הכרוכות במזון שאינו בריא, ובהמשך גם לעודד צריכת מזון ראוי ובריא. לדברי ראשי משרד הבריאות, הם נחויים למגר את צריכת המזונות המזיקים במטרה לשמור על בריאות הציבור ולמנוע תחלואה. זה האתגר המרכזי של המשרד בתקופה זו, והם בטוחים כי יישום המלצות ועדת האסדרה במזון בשיתוף כל הגורמים בתעשיית המזון יביא לשינוי המיוחל לטובת אזרחי ישראל.

פסקה ד עוד הדגישו במשרד הבריאות כי מערכת הבריאות מקבלת על עצמה אחריות נוספת: "הידע כיצד לשמור על אורח חיים בריא ועל תזונה בריאה היה שמור עד כה לקומץ תזונאים, למספר מצומצם של רופאים ואחיות, ולעוד כמה משוגעים לדבר, וכעת הידע בנוגע לתזונה בריאה נעשה לנחלת הכלל ולנושא מרכזי בשיח הציבורי בישראל".

פסקה ה נשיא התאחדות התעשיינים אמר בתגובה להחלטות הוועדה: "לפני שאנחנו תעשיינים, אנחנו הורים לילדים וסבים לנכדים, ובריאותם עומדת לנגד עינינו יומם וליל. המלצות הוועדה אינן פשוטות לתעשייה הישראלית. תעשיית המזון הישראלית פועלת זה כמה שנים לשיפור מוצריה ולהפחתת סוכר, נתרן ושומן, ובחרה לראות בפעילות הוועדה הזדמנות להיות שותפה לדרך ולהשפיע, למרות המחיר הכבד שההמלצות מביאות אִתָּן".

* מעובד על פי קצין, נ'. "סימון מוצרי מזון בהתאם לתכולת סוכר, מלח ושומן רווי". יתד נאמן, כ"א בחשוון תשע"ז.

פירמידת המזון – עוברים לחיות נכון!

(המחלקה לתזונה, שירותי בריאות הציבור, משרד הבריאות)

لا تكتب في هذه المنطقة
لا تكتب في هذه المنطقة

חלק ראשון — הבנה והבעה (60 נקודות)

פרק א: הבנת הנקרא (30 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 1-4.

1. "רגולציית המזון הבריאה יוצאת לדרך" (טקסט א, פסקה ב).

א. הסבר (במשפט אחד או שניים) את המושג "רגולציית המזון הבריאה", על פי טקסט א. (2 נקודות)

ב. מי עשוי להרוויח מתכניית הרגולציה ומי עלול להינזק ממנה? נמק את דבריך על פי המאמרים. (4 נקודות)

---

2. סימון חיובי וסימון שלילי של מוצרי מזון הם אחת מן ההצעות של ועדת האסדרה.

א. הסבר עם איזו בעיה סימון המוצרים נועד להתמודד. (2 נקודות)

ב. שני המאמרים מציגים דרכים נוספות להתמודדות עם הבעיה.

• ציין חמש דרכים נוספות המוזכרות במאמרים (עליך לציין גם דרכים המוזכרות בטקסט ב).

• לכל דרך שציינת, הסבר כיצד אפשר באמצעותה להתמודד עם הבעיה.

(6 נקודות)

(שים לב: סעיף ג של השאלה בעמוד הבא.)

ג. הצע דרך משלך להגשמת המטרה של התכנית "אפשרי בריא".

הסבר כיצד הדרך שהצעת תתרום להגשמת המטרה, וציין מי יהיה אחראי ליישום הדרך שהצעת. (4 נקודות)

---

3. בפסקת הסיום של טקסט א ("רמזור אדום למזון") הכותבת מציינת את החזון של חברי הוועדה.

א. מהו החזון? (2 נקודות)

ב. הָבֵא מן המאמר ראייה שהחזון הזה מעוגן במציאות. (2 נקודות)

---

4. עיין בתרשים שבעמוד 6 (פירמידת המזון).

לפניך ארבעה היגדים. קרא אותם וענה על הסעיפים שאחריהם.

- 1. התרשים מסכם בצורה גרפית את התוכן של המאמרים.
- 2. במאמרים יש נימוקים בנוגע למידע המוצג בתרשים.
- 3. גם המאמרים וגם התרשים מכוונים את האדם לניהול אורח חיים בריא.
- 4. גם במאמרים וגם בתרשים מוצגים נזקי המזון המתועש.

א. ליד כל היגד, סמן $\checkmark$ אם הוא נכון או $\times$ אם אינו נכון. (4 נקודות)

ב. הסבר את קביעתך בנוגע ל**כָּל** היגד. (4 נקודות)

לא לכתוב באזור זה. لا تكتب في هذه المنطقة.

פרק ב: הבעה (30 נקודות)

בחר באחד מן הנושאים 5-6, וכתוב עליו מאמר בהיקף של כ-300 מילים לפי ההוראות.

5. משרדי ממשלה שונים מפרסמים המלצות וקובעים תקנות שנוגעות לאיכות החיים של הפרט ולבריאותו, כגון סימון

מוצרי מזון, הוספת פלואוריד למי השתייה, חוק השקיות ועוד.

יש הטוענים כי הממשלה אינה רשאית לתקן תקנות כאלה, ועל האדם להחליט בעצמו החלטות הנוגעות לבריאותו ולאיכות חיו.

כתוב מאמר טיעון ובו הבע את דעתך בנושא זה. נמק את דבריך.

תוכל להיעזר במאמרים שקראת.

6. בני נוער נוטים לייחס חשיבות רבה לדעה של אחרים עליהם ועל מעשיהם. נטייה זו משפיעה על בחירותיהם ועל

החלטותיהם.

כתוב מאמר טיעון ובו הבע את דעתך על נטייתם של בני הנוער לייחס חשיבות לדעה של אחרים עליהם.

נמק את דבריך.

את המאמר כתוב בעמודים 9-10 (תוכל להשתמש בעמודים 11-12 לכתבת טיוטה).

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

חלק שני — לשון: תחביר ומערכת הצורות (40 נקודות)

בפרק זה שש שאלות: שלוש מתחום התחביר (7-9) ושלוש מתחום מערכת הצורות (10-12).
בפרק זה ענה על **ארבע** מן השאלות 7-12 (לכל שאלה — 10 נקודות).
בשאלות שתבחר, ענה על **כל** הסעיפים.

תחביר

7. א. לפניך שני משפטים מורכבים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. אם התכנית "אפשרי בריא" תצלח, שיעור התחלואה בקרב האזרחים ירד.

II. אילו אימצת הרגלים של תזונה נכונה, לא היית סובל מיתר לחץ דם.

(1) תחם בכל משפט את הפסוקית שבו.

(2) ציין מהו הקשר הלוגי המשותף לשני המשפטים. _____

(3) העתק מכל משפט את המילה המבטאת את הקשר הלוגי.

משפט I _____ משפט II _____

ב. לפניך שני משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. גם אם מזון תעשייתי **מזיק** יסומן במדבקה אדומה, אזרחים רבים לא יימנעו מרכישתו.

II. במקרה של זיהום במוצרי מזון החברה תדווח על כך לציבור.

(1) באחד משני המשפטים יש אותו קשר לוגי כמו במשפטים שבסעיף א.

העתק את מספרו של המשפט. _____

(2) ציין מהו הקשר הלוגי במשפט האחר. _____

(3) ציין את התפקיד התחבירי של המילה המסומנת בקו במשפט I. _____

(4) העתק ממשפט II מילה שהיא באותו תפקיד תחבירי שציינת בתת-סעיף ב(3). _____

ג. עיין בתרשים שבעמוד 6 (פירמידת המזון), וכתוב על פי הנתונים שבו משפט איחוי (מחובר) בקשר של

השוואה/עימות בין מים לממתקים.

ד. לפניך שני משפטים על פי התרשים.

I. אכלו יום-יום דגנים כגון אורז מלא.

II. אחד ממיני הדגנים הוא אורז מלא.

(1) באיזה מן המשפטים יש תמורה? העתק את מספר המשפט ואת התמורה שבו. _____

(2) העתק את הנשוא במשפט האחר. _____

/המשך בעמוד 14/

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

8. לפניך ארבעה משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

- I. אילו צעדים למניעת מחלות נוקט משרד הבריאות?
- II. מה כוללות ההמלצות של משרד הבריאות לציבור?
- III. במאמר זה ניתנה תשובה על השאלה מדוע חלה עלייה בשכיחות ההשמנה בקרב ילדים בארץ.
- IV. מה קורה בעולם בתחום המודעות לצריכת מזון בריא?

א. מכל משפט העתק את מילת השאלה, וציין את תפקידה התחבירי.

- I. _____
- II. _____
- III. _____
- IV. _____

ב. העתק מן המשפטים מילת שאלה המציינת קשר לוגי. ציין את הקשר הלוגי שהיא מציינת.

_____

ג. מבין המשפטים IV-I משפט אחד יוצא דופן מבחינת הסוג התחבירי שלו.

- (1) כתוב את מספרו ואת הסוג התחבירי שלו. _____
- (2) אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר) – תחם את איבריו.
- אם המשפט מורכב – תחם את הפסוקית שבו, וציין את תפקידה התחבירי.
- (3) מהו הסוג התחבירי המשותף לשאר המשפטים? _____

ד. במשפטים IV-I מסומנות בקו שלוש מילים.

לשתיים מהן יש תפקיד תחבירי משותף.

- (1) העתק את שתי המילים, וציין את התפקיד התחבירי המשותף להן.

_____

- (2) העתק את המילה האחרת, וציין את תפקידה התחבירי. _____

לא לכתוב באזור זה
لا تكتب في هذه المنطقة

9. א. לפניך שלושה משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. צריכת יתר של סוכר מזיקה לבריאות, למרות זאת צעירים רבים צורכים כמות גדולה של מזון ממותק.

_____

II. בניגוד למוצרים מזיקים כמו סיגריות, מזונות עתירי שומן אינם פסולים לחלוטין.

III. הצעדים שננקטו בפילנד הובילו לירידה ניכרת בתחלואה.

(1) כתוב ליד כל משפט את סוגו התחבירי.

(2) • במשפט איחוי (מחובר) תחם את האיברים.

• במשפט מורכב תחם את הפסוקית, וכתוב את תפקידה התחבירי.

ב. לפניך משפט נוסף. קרא אותו, וענה על הסעיפים שאחריו.

IV. התזונה היא רכיב חשוב בשמירה על הבריאות שלנו.

(1) אחד מן המשפטים III-I (בסעיף א) הוא מאותו סוג תחבירי של משפט זה. העתק את המשפט.

_____

(2) מכל אחד משני המשפטים – ממשפט IV ומן המשפט שהעתקת בסעיף ב (1) – העתק את המילה

המשלימה את הנשוא, וכתוב את תפקידה התחבירי.

_____

_____

ג. לפניך קטע מידיעה עיתונאית. קרא אותו, וענה על השאלה שאחריו.

במסיבת עיתונאים שבה הוצגו מסקנות ועדת האסדרה פנה שר הבריאות אל חברי הוועדה ובירך אותם על

עבודתם. לדבריו, הוא וראשי משרדו יובילו את השינוי בתזונה שהציעו חברי הוועדה.

נסח את דברי שר הבריאות בדבור ישיר.

_____

_____

_____

מערכת הצורות

10. א. לפניך רשימת פעלים:

הקפד, הגש, הצג, הסס

הקף את הפועל היוצא דופן מבחינת הבניין. נמק את בחירתך.

ב. לפניך משפטים ובכל אחד מהם הפועל מודגש.

(1) כתוב ליד כל משפט את הבניין של הפועל המודגש.

- השולחן ערוך לכבוד שבת. _____
- ספר התורה נצל מביזיון. _____
- הוא נלחם על עקרונותיו. _____
- הספר העתיק מוצע למכירה. _____
- הסלע מדרדר במורד התלול. _____
- האדם מנצל את משאבי הטבע לתועלתו האישית. _____

(2) הקף את הפעלים שמשמעותם סבילה.

(3) העתק את הפועל מגזרת חסרי פי"צ. _____

ג. לפניך זוגות של מילים. הקף את הזוגות שבהם המילים אינן מאותו השורש.

• הגיש, הנגיש

• נצב, יצב

• מתירים, מתרימים

• מיצג, מצגת

• מטופים, מטפטפים

העתק את המילים שהקפת, וכתוב ליד כל אחת מהן את השורש שלה.

ד. במשפטים שלפניך הקף את הצורה הנכונה של המילה המודגשת, ונמק את בחירתך.

• הכרוב הסגל / סגול עשיר בוויטמינים, התורמים לבריאות האדם.

הנימוק: _____

• במרפאה / מרפאה אין קבלת קהל בשעות הערב.

הנימוק: _____

11. א. לפניך משפט, ובו שם מודגש:

התזוּנָאי של בית החולים אחראי לתפריטי המזון של החולים.

לפניך רשימת שמות: מְסַעֵדוֹן, טַבַּח, יֵינָן, מְגַדְנֶיהָ, מְבַשְׁלֶת, דִּיאֵטְנִית, מוֹזֵג

(1) הקף את השמות שנוצרו באותה דרך תצורה של השם תזוּנָאי.

(2) בחר שם אחד מן השמות שהקפת, והסבר את קביעתך.

---

(3) מהי דרך התצורה המשותפת לשמות שלא הקפת? בחר שם אחד, והסבר את קביעתך.

---

(4) ציין את השם היוצא דופן מבחינת המשמעות. מה משמעותו, ומה המשמעות המשותפת לשמות האחרים?

---

(5) במה שונה השם "דיאטנית" משאר השמות?

ב. לפניך שלוש קבוצות של מילים. בכל קבוצה הקף את המילה היוצאת דופן מבחינת דרך התצורה.

- תְּקַנּוֹן, דְּגֵלוֹן, יְתָרוֹן
- פְּעִילוֹת, הִזְדַּמְנוֹת, אֵיכוֹת
- רְמִזוֹר, תְּקַלִּיטוֹר, מְטָאוֹר

ג. תזונה לקויה עלולה לגרום לסַכָּרָת.

המונח התקני הוא "סַכָּרָת", אבל בציבור רווחת ההגייה "סַכָּרָת".

הבא שיקול דקדוקי אחד שיסביר את הצורה התקנית, ושיקול דקדוקי אחד שיסביר את הצורה הרווחת.

لا تكتب في هذه المنطقة

12. א. לפניך רשימת שמות עצם:

מְטֵעַ, מְפַץ, מְסוֹק, מְתוֹן, מְגִבָּת, מְצַקֵּת

(1) הקף את השמות שהם מגזרת חסרי פ"נ.

(2) העתק מן הרשימה את השמות שלא הקפת, וכתוב ליד כל שם שהעתקת את השורש שלו, את המשקל שלו

ואת משמעות המשקל.

ב. לפניך רשימת מילים:

בְּרִיא, עוֹלָמִי, מְבַהֵק, מְפַתַּח, מְדַתִּי, נְדִיר

(1) מהי המשמעות המשותפת לכל המילים?

(2) מיינ את המילים לשתי קבוצות על פי דרכי התצורה. תן כותרת לכל קבוצה.

(3) לפניך שני משפטים ובהם המילה "משלים".

I. עוד ועוד אנשים נעזרים בטיפול מְשָׁלִים.

II. כשאתה מְשָׁלִים עם המצב קל לך יותר.

באיזה משפט המילה "משלים" אינה שייכת לקבוצת המילים שבראש סעיף ב? _____

נמק את תשובתך. _____

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

لا تكتب في هذه المنطقة
لا تكتب في هذه المنطقة

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"אתך בכל מקום, גם בבגרות.

בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.

بالتجاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"